

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно
Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 35 (6745)
ФЕВРАЛИН
11
ЧЕТВЕРГ
1954 он

Сэн 20 мүнхэн.

М У Н Ө Ө Д Э Р Э Й Н О М Е Р Т О :

СССР-эй Хара металлургин союзно-республиканска
министерстве ба СССР-эй Үнгэтэ металлургин союзно-
республиканска министерстве байгуулха тухай
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ (1-дэхи
ньюр).

СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандида-
дуудые регистрацилга (1-дэхи ньур).

СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандида-
дуудые Бурят-Монголой АССР-тэхи Окружной комис-
синууд регистрацилга (1-дэхи ньур).

Московско предпритинуудта болоһон митинг (1-дэ-
хи ньур).

1953 ондо РСФСР-эй арадай ажахые хүгжөөхтэ гүрээ-
нэй түсэб дүүргэлгын дүнгүүд тухай РСФСР-эй Статис-
тическэ Управленин мэдээлэл (2—3-дахы ньурнуудта).

А. Ревякин, — А. С. Грибоедов (3-дахы ньур).

ТЕАТР: С. Никорова, — «Хабшаахайнууд» (4-дэхи
ньур).

РЕСПУБЛИКА ДОТОНАЙ (4-дэхи ньур).

Корейскэ Арадай Арминин зургаан жэлэй ой (4-дэхи
ньур).

Дүрбэн гүрэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министрүүдэй
Берлиноскэ зүблөөн (4-дэхи ньур).

Хүдөө ажахын фильмнүүдые бүхы нютагуудта хүргэе

Манай хизааргүй үргэн Эхэ оро-
лишье булан тохойдо соци-
алистскэ хүдөө ажахые сааша-
а эрд хээр хүгжөөхтэ тухай
Центральна Комитетэй сен-
ска Пленумэй гаргалхан түүхэтэ
хэрэг дээрээ бээлүүлэгдэ-
хэ байна. Агротехническэ эрдэ-
хы үндэр ургасын мастернуудай
эрих мин малшадай дүй дүрш-
хы нэбэрүүлхэ гэшээ хүдөө ажа-
хы бүхы халбаринууднаа абта-
хы эдэе хоолой зүйлнүүдые болон
түүхэй эдүүдые ойрын 2—3 жэлэй
хүдөө дотор элбэг дэлбэг болгохо
хы шарарынь хайжаруулха ябадал-
хы туйлай ехэ удхашанартай» хэрэг
төхт.

Эзэл тинмээ наочно-популярна
хүдөө ажахын фильмнүүдые
хүдөөд, МТС-үүд, совхозууд дээр
саг үргэлжэ харуулха байха
түүхэй гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй сен-
ска Пленумэй тогтоол соо оно-
хыг элбэгдэсэн байха юм.

Хүдүй хэдэн нарын турша дотор
манай республикын Культурны ми-
нистерство, Главинопрокат болон
аймагуудай гүйсэдомуудай культу-
ры таяагууд тарянажалай брига-
дууд болон малай фермнүүд дээр
ажаалха байгаа колхозни-
гуудта, МТС-үүдэй механизатор-
нуудта хүдөө ажахын нарын туй-
ланууд болон түүхы хүнүү-
дэй дүй дүршэл тухай хонир-
хотой кинофильмүүд болон жур-
налуудые улам олоор харуулха
хэжээ.

Түүрүүшүүлэй ажал хүдэл-
хы тухай, мичуринска агробиоло-
гическа науке зүбөөр хэрэглэбэл
хэрэг эхэ үр дүн гарадаг байхан
тухай хөөрхөн элбэг фильмнүүд
хүдөө нютагуудай кинотеатруудай
болон кинопередвижкнүүдэй репер-
туарта саг үргэлжэ оруулагдадаг
болхо байна.

Шэнэ жэлэй эхиннээ хойшо манай
республикын аймагуудта үнгэргэг-
жэ байгаа хүдөө ажахын фильм-
нүүдэй фестивал энэ шухала удхаш-
анартай хэрэгтэ бүри үргэдхэхэ,
манай эхитэй гуримтай болгохо яба-
дала нилээд ехэ туйа хүргэхэ бай-
хыны лабай. Январь нарын тур-
ша дотор Иволгин, Байкало-Куда-
рын, Кабанскын, Прибайкальска,
Тарбагатайн, Мухаршэбэрэй болон
Бурятын аймагуудта нимэ фести-
валнууд үнгэргэгдэб. Манай эдэл-
хы колхознигууд, МТС-үүд болон
совхозуудай хүдэлмэрлэгшэд «Хү-
дөө ажахын йонинууд» гэшэн жур-
нал, «Ногоон квадратуд тухай рас-
сказ», «Тугалнуудые тэнгээлгэ»,
«Ороһото культурануудай тарилгые
механизациялха» гэшэн ба бусад олон
хэсэгтэй фильмнүүдые хаража хээр
нохонго, тэдэннээ үнэтэй сэнтэй
ургал абана. Ушар юуб гэхэд, эдэ
хэсэгтэй фильмнүүдые бригаданууд, фер-
мнүүд дээр тухай графиктай ёһоор
ажаалдаг, харуулха эхилхынь урда
хүдөө ажахын мэргэжэлтэд элбэг
лекцинууд, элбэхлүүл болон
хөөрлөөнуудые ажалшадай дунда
элбэхэнэ.

Мүнөө ябажа байгаа февраль
нарын турша дотор Хорин, Яруу-
лын, Хэжэнгын, Запайн, Зэдын,
Торин, Закаменай аймагуудта хү-
дөө ажахын фильмнүүдэй фести-
валнууд үнгэргэгдэб.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДАЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

СССР-эй Хара металлургин союзно-республиканска
министерстве ба СССР-эй Үнгэтэ металлургин
союзно-республиканска министерстве байгуулха тухай

1. Металлургическэ промыш-
леностин министрствын пред-
притинууд болон организацинууд-
ай база дээр:

СССР-эй Хара металлургин ми-
нистерствын союзно-республиканска
министерстве;

СССР-эй Үнгэтэ металлургин
союзно-республиканска министр-
стве байгуулха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлгшэ
К. ВОРОШИЛОВ,
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1954 оной февральн 8.

XVIII областной партияной конференции делегатуудай анхаралда

XVIII областной партияной конференци Ленинэй орден-
той Бурят-Монголой оперо ба баледэй театрын байшан дотор 1954 оной
февральн 13-да, үгөөнэй 10 часта, өөрингөө хүдэлмэри-
хэ. Конференцид ершэн делегатуудые регистрацилга КПСС-эй об-
комой байшан соо хэгдэхэ (Соведүүдэй хоёрдохы Байшан, нэгдэхы да-
хар, комато № 12).

Справканууды №№ 32, 62, 10-89 телефонуудта абажа болоно.
КПСС-эй ОБКОМ.

СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидатуудые регистрацилга

РСФСР

Союзай Советтэ хунгаха Киров-
скэ хунгуулин округой хунгуулин
Окружной комиссин заседани Ле-
нинградта Горькийн нэрэмжэтэ
Культурын ордондо болобо. Ленин-
градта Кировскэ хунгуулин
округ соо Союзай Советтэ депу-
татаар баллотировалхын тулаа
СССР-эй Верховно Соведэй Прези-
диумэй Түрүүлгшэ Климент Ефре-
мович Ворошиловай кандидатурые
регистрацилга гэжэ хунгуулин
Окружной комиссин нэгэн дуугаар
тогтообо.

Советскэ Союзай Коммунистиче-
скэ партияны Центральна Комитедэй
секретарь нүхэр Николай Николае-
вич Шаталинни Александровска
хунгуулин округой хунгуулин Окру-
жной комиссин Союзай Советтэ
депутата кандидатта регистраци-
лга.

КПСС-эй Владимирска обкомой
нэгдэхы секретарь Александр Ни-
колаевич Кидинни Владимировска
хунгуулин округой хунгуулин Окру-
жной комиссин Союзай Советтэ
депутата кандидатта регистраци-
лга.

КПСС-эй Центральна Комитедэй
секретарь нүхэр Михаил Андреевич
Сусловы Саратовско-Ленинскэ хун-
гуулин округой хунгуулин Окру-
жной комиссин Союзай Советтэ
депутата кандидатта регистраци-
лга.

Новоузенска районной Ворошило-
вай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлгшэ
нүхэр Михаил Илларионович
Китаевы Ершовско хунгуулин
округой хунгуулин Окружной ком-
миссин Союзай Советтэ депутата
кандидатаар регистрацилга.

Уришкин нэрэмжэтэ Энгельсскэ
заводой мастер Иван Дмитриевич
Трофимовы Энгельсскэ хунгуулин
округой хунгуулин Окружной ком-
миссин Союзай Советтэ депутата
кандидатаар регистрацилга.

Национальностнуудай Советтэ
хунгаха Ивановска хунгуулин ок-
ругой хунгуулин Окружной комис-
син заседани болобо. Националь-
ностнуудай Советтэ баллотировал-
хын тулаа СССР-эй Министрууд-
тэ Советтэ түрүүлгшын орлошо,
СССР-эй Үргэн хэрэглэй товар-
нуудай промышленностин министр
Алексей Николаевич Косыгинни
Ивановска хунгуулин округ соо

Московско предпритинуудта болоһон митинг

Столицын хунгуулин округуудта
СССР-эй Верховно Соведэй депу-
татаудта баллотировалха зүбөө-
нүүдэд Г. М. Маленков, В. М.
Молотов, Н. С. Хрушев, Н. А. Бул-
ганин гэгшэдэй үгэн тухай мэдэ-
сэлые Москвагай ажалшад тон
ехэ ханангаар ба баяртайгаар уг-
таба.

Үсгэлдэр, февральн 8-да Ма-
шина бүтээлгын, «Серп и Молот»,
«Манометр», «Компрессор» заво-
дуудта, «Ява», Клара Цеткинэй нэ-
рэмжэтэ «Большевик» гэжэ фабри-

СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидатуудые Бурят-Монголой АССР-тэхи Окружной комиссинууд регистрацилга

Союзай Советтэ хунгаха хунгуу-
лин Улан-Удын хүдөөгэй № 370
округой хунгуулин Окружной ком-
миссин КПСС-эй Бурят-Монголой
обкомой нэгдэхы секретарь нүхэр
Александр Уладевич Хахаловы
СССР-эй Верховно Соведэй депу-
тата кандидатта регистрацилга.

Союзай Советтэ хунгаха хунгуу-
лин Улан-Удын городской № 369
округой хунгуулин Окружной ком-
миссин Улан-Удын паровозо-вагонно-
заводой инструментальна цехын
строгальщик нүхэр Евгений Гри-
горьевич Курочкини СССР-эй
Верховно Соведэй депутата канди-
датаар регистрацилга.

Национальностнуудай Советтэ
хунгаха хунгуулин Улан-Удын па-
ровозо-бүтээлгын № 435 округой
хунгуулин Окружной комиссин
БМАССР-эй Министруудэй Сове-
дэй Түрүүлгшэ нүхэр Даниил Сте-
панович Болсоховы СССР-эй
Верховно Соведэй депутата кан-
дидатаар регистрацилга.

Национальностнуудай Советтэ
хунгаха хунгуулин Улан-Удын хү-
дөөгэй № 436 округой хунгуулин
Окружной комиссин паровозой маши-
нст Дмитрий Николаевич Ягоди-
ни СССР-эй Верховно Соведэй де-
путата кандидатта регистраци-
лга.

Национальностнуудай Советтэ
хунгаха хунгуулин Баргажанай
№ 439 округой хунгуулин Окруж-
ной комиссин БМАССР-эй Элүүрые
хамгаалгын министр нүхэр Вера
Ринчиновна Боянова СССР-эй Вер-
ховно Соведэй депутата канди-
датаар регистрацилга.

Национальностнуудай Советтэ
хунгаха хунгуулин Хяхтын № 443
округой хунгуулин Окружной ком-
миссин Сэлэнгын аймагай Маленко-
вой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлгшэ
нүхэр Дмитрий Самбуевич Мун-
кожаповы СССР-эй Верховно Со-
ведтэ депутата кандидатта регис-
трацилга.

Национальностнуудай Советтэ
хунгаха хунгуулин Түнхэнэй № 437

СССР-эй Верховно Соведтэ хунгаха хунгалтын хүндэлэлдэ

Галуута-Нуурай шахтэрууд
СССР-эй Верховно Соведтэ хунгаха
хунгалтын хүндэлэлдэ квартална
түсбөө болзроһоон урил дүүргэхэ
гэжэ шиндэл, мурсыжэ байна.

Мүрсысөөндэ № 5 шахтын № 1
участогай шахтэрууд түрүү нуури
эзэлжэ ябана. Тус участкагид январь
нарынгаа түсбөө болзроһоон
урил дүүргэжэ, түсбөө гадур 1300
гаран тоноо найн шанартай нүүрхэ
малтаһан байна.

Энэ участкай шахтэрууд туйла-
н амжалтаа арьбадхан, феврал-
лин түрүүшын үдэрнүүдээ эхилжэ,
сүүдхынгээ даалгаринуудые үлүү-
лэн дүүргэнэ. Тэдэнэр хоёр сүүдхэ

П. Петров.

★
Партияны ЦК-гэй секретарь Плену-
май урлагаар хүдөө ажахыд хүдэлмэ-
рилхээе ершэн мэргэжэлтэд Саянтын
МТС-тэ олон. Тэдэнэр өөһэдүйгөө гол хү-
дэлмэри хэхэһээ гадна, олонитын хү-
дэлмэрид өлбөхтэйгээр хабаадласна.
Оронгын хунгуулин участкай агит-
пунктда тус МТС-эй партияна ахин орга-
низацинаа 14 агитаторнууд хүдэлмэ-
рилжэ юм. Тэдэнэй дунда МТС-эй диспет-
чер В. Ф. Плюснина, МТМ-е даагша пи-
жнер Е. Н. Санова, главна агроном С. К.
Анисимова бин.

Комсомолка Вера Плюснина агитато-
рай хүдэлтэй үүргые архимээр дүүргэ-
нэ. Өөртөө даалгаһан участкага саг
сагтан алгалгүй ошоно, СССР-эй Вер-
ховно Соведтэ хунгаха хунгалта тухай
Дүрмтэй хунгалшад танилсуулааг,
парти, правительствын үүдэй үедэ аба-
н тогтоолуудые тайлбарлан ойлгуула-
даг ба улсхоорондын байдал тухай хөө-
ржэ үгэдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: агитатор В. Ф. Плюс-
нина өөртөө байрала хунгалшады суг-
луулалт хөөрлөө үнгэргэжэ бууна.

М. Минеевай фото.

☆☆

1953 ондо РСФСР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭЛГҮЙН ДҮНГҮҮД ТУХАЙ

РСФСР-эй Статистическэ Управлениин мэдээсэл

1953 ондо РСФСР-эй республиканска болон нутагай промышленностин, хүдөө ажыха ба транспортне хөгжөөлгэ, капитална барилгын ургалта, худалдаа наймаа дэлгэрүүлгэ, хургуулинуудай, культурно-гэгээрэ-

лэй болон эмнэлгын эмхи зургаануудай тоо олошоруулга, коммунальна предприятинуудай худалмари ба городууде болбосон түхэлтэй болгодо доро дурсагдаһан мэдээнүүдээр харуулагдана:

РСФСР-эй республиканска болон нутагай промышленностин 1953 оной валовой продукци үйлдэбэрлгын түсэб 102 процент дүүргэгдээ.

Зарим министерствонүүд болон ведомствонүүд промышленностин валовой продукци үйлдэбэрлгын жэ-лэй түсэбье нимээр дүүргээ:

1953 ондо жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ процентээр	
РСФСР-эй Нютагай болон түлишын промышленностин министерство	104
РСФСР-эй Барилгын материалнуудай промышленностин министерство	99
РСФСР-эй Ой модоной ба саарһанай промышленностин министерство	89
РСФСР-эй Үргэн хэрэглэлэй товарнуудай промышленностин министерство	104
РСФСР-эй Эдээ хоолой товарнуудай промышленностин министерство	101
РСФСР-эй Харгын ба транспортна ажыхын министрствын промышленна предприятинууд	110
РСФСР-эй Коммунальна ажыхын министрствын промышленна предприятинууд	105
РСФСР-эй Гэр байрын-гражданска барилгын министрствын промышленна предприятинууд	100,3
РСФСР-эй Культурын министрствын промышленна предприятинууд	105
РСФСР-эй Элүүрье хамгаалгын министрствын промышленна предприятинууд	106
РСФСР-эй Олзоборилгын коопераци	103

1953 ондо РСФСР-эй республиканска болон нутагай промышленностин валовой продукци 1952 онтой жэшбэл 12 процентээр, 1950 онтой жэшбэл 42 процентээр дээшлээ.

Арад зоний материална ажаана байдалье нилээд хайжаруулхын түлөө арад зоний хэрэглэлэй зүйлнүүдэ үйлдэбэрлгэ эрид дээшлүүлгэдэ шэгнүүлгэдэ хэд хэдэн шиндлэбэрлгүүдэ үнэгэрлгэ жэлдэ СССР-эй правительство гаргаһан байгаа. Тэрэнэй ашаар 1953 ондо, илангаяа хоёрдох хахад жэл соо РСФСР-эй республиканска болон нутагай промышленностин 1952 ондо орходоо, мүн 1953 ондо гэжэ түсэбөөр анха түрүүн хараалагдаһанда орходоо хураггүй түргэн темпээр хөгжөө. Хэрбээ РСФСР-эй республиканска болон нутагай промышленностин продукци 1952 ондо 10 процент ургаһан байгаа һаа, 1953 ондо 12 процент нэмэһэн ба 1953 оной хоёрдох хахад жэл соо 1952 оной хоёрдох хахад жэлдэхид орходоо 14 процентээр нэмэһэн байна.

1953 ондо промышленна продукци үйлдэбэрлгэ түсэб олон зүйлнүүдээр үлүүлэн дүүргэгдээ.

Хлопчатобумажна, нооһон ба лён бүдүүдэ, оёдол зүйлнүүдэ, арһан, һэсы ба резиннов гуталнууды, ковернууд ба ковёрэй зүйлнүүдэ, дотор хубсаһанай трикотажууде ойһонхой зүйлнүүдэ, перчаткатууде, тюлегардинна зүйлнүүдэ, адаадаггүй бритвэнүүдэ, пианино болон рояльнууде, патефоннууде, мяха болон колбасна зүйлнүүдэ, мяхалһай полуфабрикатууде, пельмен, сыр болон ургамалай тоһонууде, кондитерска болон макаронно зүйлнүүдэ, виноградна болон үржэмээй архинууде, пивз, дрожжи болон мороженнууде, мүн бусадшье эдээ хоолой болон промышленна товарнууде РСФСР-эй республиканска болон нутагай промышленностин жэлэйнгэ түсэбһөө гадуур гаргаһан байна.

Хүдөө ажыхын машинанууд ба тэрэндэ хэрэглэгдэхэ запасной частнууде, лесорамнууде, товарна шгнүүрнүүдэ, гипс, барилгын железобетонно деталнууде, линолеум, линолеум болон промышленна бусад зүйлэй продукцинууде үйлдэбэрлгын жэлэй түсэб тэрэшлэн үлүүлэн дүүргэгдээ.

Гэхэтэй хамта, зарим министрствонүүд болон олзоборилгын кооперацинууд шухала хэмжээнүүдэе абаагүй ба зарим зүйлэй промышленна продукци үйлдэбэрлгэ түсэбэй дүүргэлтэ хангаагүй. Жэшэнь, РСФСР-эй Нютагай болон түлишын промышленностин министерство мебель, металлческэ, шаажан ба фаянсова амһартанууде, скобяной зүйлнүүдэ, пешенгүүдэй болон ажыхын шухалтанууде, хара металлнуудай прокатууде, электромоторнууде үйлдэбэрлгын жэлэй

түсэбье дүүргэггүй. РСФСР-эй Барилгын материалнуудай промышленностин министерство хирпинсэ, черепица, изве́сто, канализационно керамическэ трубанууде үйлдэбэрлгын түсэбье дүүргэггүй. РСФСР-эй Ой модоной болон саарһанай промышленностин министрствын барилгын модо зөөлгын, пило-материалнууд болон үргэн коллейдэ хэрэглэгдэхэ шпаланууде үйлдэбэрлгын түсэбье дүүргэггүй. РСФСР-эй Эдээ хоолой товарнуудай промышленностин министерство хүнэй продукци үйлдэбэрлгын жэлэйнгэ түсэбье, тэрэшлэн загана барилгынгаа түсэбье дүүргэггүй. РСФСР-эй Олзоборилгын кооперациин совет мебель, металлческэ амһарта, гармонь, баян үйлдэбэрлгэ жэлэйнгэ түсэбье дүүргэггүй.

Республиканска болон нутагай промышленностин үйлдэбэрлгэдэ зүйлнүүдэй шанарай зарим тэдэ хайжархатай ба ассортиментын үргэдхэгдэхэтэй хамта РСФСР-эй Нютагай ба түлишын промышленностин министрствын, РСФСР-эй Үргэн хэрэглэлэй товарнуудай промышленностин министрствын олохон предприятинууд болон РСФСР-эй Олзоборилгын кооперациин советдэй артельнууд продукцингаа зарим хубине үшөөл муу шанартайгаар, хүн зоний хэрэглэмжлэдэ таагүй ассортиментээр гаргажа үргэлжлөө, эд товарнуудай гоёолтыг ба газар янза тухэлье хайжаруулхын тула хүсэд хэмжээнүүдэе абаагүй. Тусхайлбал, шанар муутай гутал, мебель, шаажан амһарта, мууса гоёолдон ба муухай үнэгтэй буд гарга-х, мүн тэрэшлэн ехэһэн дутагдаһануудтайгаар оёдол ба трикотажна зүйлнүүдэе гаргаха ябадал үшөө үзэгдэнэ.

Жэгдэ бэшээр хүдэлмэрлдгэ ба түсэбөө дүүргэггүй нилээд олон предприятинуудай бин байһан ябадал республиканска хэд хэдэн министрствонүүдэй үйлдэбэрлгын ургалтыг хаатуулаа.

РСФСР-эй республиканска болон нутагай промышленностин олон предприятинууд 1953 ондо хараһаа бара бүридэ продукцие жэгдэ бэшээр гаргаа — фарын пропрамааар хараалагдаһан продукцингаа хахаднь шахуу гурбадахы декадада гаргаһан байгаа. Продукцие нимэ жэгдэ бэшээр гаргалга хадаа үйлдэбэрлгын хүсые дутуугаар ашаглаха, болзорһоо үлүүгээр хүдэлмэрлгэ түлөө ашаггүй түлэбэри үгэхэ, голодоһо гаргалгы дээшлүүлэхэ, продукциин өөрын үнэ хямдаруулгын түсэбье дутуугаар дүүргэхэ ябадалда хүргэһэн байгаа.

РСФСР-эй Нютагай ба түлишын промышленностин министрствын ба РСФСР-эй Эдээ хоолой товарнуудай промышленностин предприятинуудай гурбанай нэгэ хуби-һаа үлүүн валовой продукци үйлдэбэрлгын жэлэй түсэбье дүүргэггүй.

1952 онтой сасуулхала 1953 ондо процентээр	
Нүүрһэ	107
Торфобрикедүүд	108
Стандартна гэрнүүд	134
Хүдөө ажыхын машинанууд	130
Тэргэнүүд болон повозконууд	117
Локомобильнууд	206
Парниково раманууд	184
Металл отодлог станогүүд	136
Электромоторнууд	105
Слесарно-монтажна инстру-мент	106
Проволокын хадаһанууд	117
Хлопчатобумажна ээрэдлэ-нууд	110
Нооһон ээрэдлэнууд	107
Хлопчатобумажна бүдүүд	109
Нооһон бүд	107
Лён бүд	113
Оёолой зүйлнүүд	116
Гадар хубсаһанай трикотаж	104
Дотор хубсаһанай трикотаж	121
Перчаткатууд	110
Тюлегардинна зүйлнүүд	146
Хүбэн	115
Мебель	118
Багашуулай велосипедүүд	111
Пианино болон рояльнууд	122
Гармонинууд, баянууд болон аккордионууд	125
Патефонууд	113
Радиоприемнигууд	185
Хара шэрэм амһартанууд	116
Шаажан гүйгэлгэн шэрэм амһартанууд	115
Сайр гүйгэлгэн түмэр амһартанууд	146
Алюминиевэ амһартанууд	4,6
Шаажан амһартанууд	104
Гэрэй хэрэглэлэй холодильни-гууд	124
Керосинканууд болон керога-зууд	121
Металлическэ орунууд	125
Чемоданууд	158
Нургашадый тетрадьнууд	123
Бэшлгын машинканууд	118
Мяха	114
Колбасна зүйлнүүд	112
Тоһолонг хүнэй продукци	108
Сыр	126
Ургамалай тоһон	120
Кондитерска зүйлнүүд	110
Макаронно зүйлнүүд	120
Виноградна архи	118
Үржэмээт архи	114
Пивз	114
Алкогольно бэшэ ундачууд	112
Дрожжи	110
Витаминууд	129

автоматическаар үгэдэг приборнуудар хангагдаһан нэхэлгын станогүүдэй тоо лёной промышленностыда олошороо. Нооһоной промышленностыда хайнаар һунаадаг приборнуудтай ехэ бүтээсэтэй колъепри-дильна машинанууд нэбтэрүүлгэдэ. Трикотажна промышленностыда нэгэ процесстэй круглошочно болон зурагуудтай автоматууд дээрэ ойһо-нууде үйлдэбэрлгэ нилээд үргэд-хэгдөө.

РСФСР-эй Эдээ хоолой товарнуудай промышленностин министрствын хлебопекарна промышленностин предприятинуудай конвейернэ пешенгүүдтэ хилээмэ барилга 88 процент болоо. Тоһо өөхнэй про-мышленностыда саг үргэлжэ хүдэл-мэрлдгэ шнеково прессүүдтэ урга-малай тоһо үйлдэбэрлгэ үргэдхэг-дөө.

РСФСР-эй республиканска болон нутагай промышленностин хэдэ хэдэ халбаринуудта түхээрлгэ хэр-эглэлгэ хайжаруулагдаа. РСФСР-эй Үргэн хэрэглэлэй промышленна товарнуудай министрствын хлопчатобумажна, нооһоной болон лёной фабрикануудта томолгын машина-нууд болон бүд нэхэлгын станогүү-дай бүтээсэнь дээшлээ. РСФСР-эй Барилгын материалнуудай промыш-ленностин министрствын хирпинсэ заводуудта сырын plasti-ческэ формовкын түхэрэж жэл соо хүдэлмэрлдгэ прессүүдтэ халаанай бүтээсэ 1953 ондо 1952 онтой сасуул-бал 3 процентээр дээшлээ. 1 куби-ческэ метр пешенгэ хирпинсэ гар-галга 7 процентээр дээшлэн ба ка-мерна сушилкануудта хирпинсэнуү-дэ хатаалгын болзорын 4 процен-тээр хорогдоо.

РСФСР-эй республиканска болон нутагай промышленностыда 1953 ондо хүдэлмэрлшээдэй болон инженерно-техническэ хүдэлмэрлшээдэй олон тоото ухаалан зохёолгонууд, техническэ нарийжуулганууд болон рационализаторска дуралхалнууд оруулагдаһан байна.

Гэхэтэй хамта РСФСР-эй республиканска болон нутагай промыш-ленностыда шэнэ техникэ болон түрүү-дүй дуршал үйлдэбэрлгэ үшөөл хүсэд хайнаар нэбтэрүүлгэдэнгүй, бин байһан үйлдэбэрлгын хүсэн ба түхээр-рэлгэ үшөө хүсэд хэрэглэгдэнгүй.

РСФСР-эй Ой модоной болон саарһанай промышленностин министрствын модо бэлдэхэтэй пред-приятинуудта 1953 ондо машинанууд болон механизмууд муугаар хэрэг-лэгдээ.

РСФСР-эй республиканска болон нутагай ажыхы 1953 ондо хангалгын гүрэнэй түсэбэй ёһоор түхүүй эд, материал, түлиш, электроэнерги болон түхээрлгэ 1952 онойхидо ор-ходоо үлүү ехээр абаһан байна. Хүдөө ажыхыда ба үргэн хэрэглэлэй промышленна товарнууде болон эдээ хоолой товарнууде үйлдэбэр-рилгэдэ илангаяа 1953 ондо мате-риалууд болон түхээрлгэ ехээр үг-тэһэн байна.

РСФСР-эй республиканска болон гүрэнэй нутагай промышленностин промышленна продукциин өөрын үнэ 1953 ондо 5 процентээр хямда-руулагдаа, гэхэ зуура республиканс-ка болон нутагай промышленностин продукциин өөрын үнэ хямда-рууулаха даалгабари дүүргэгдэггүй. РСФСР-эй Ой модоной болон саар-һанай промышленностин министр-ство, РСФСР-эй Барилгын мате-риалуудай промышленностин ми-нистерство, РСФСР-эй нутагай бо-лон түлишын промышленностин министрство өөрын үнэ хямда-руулаха түсэбөө илангаяа хангалта-гүйгөөр дүүргээ.

Олон предприятинуудта ажалай бүтээсэ дээшлүүлгын түсэбэй дүүргэгдэггүй, түхүүй эд, материал болон түлиш гаргалшлын тогтоог-дон нормын хангалдаггүй, мате-риальна ба мүнгэн зөөрин үлүүгээр гаргалшалагдаһан, голодоһо гаргалда-һанһаа боложо үлүү гарза хохи-долой болоһонһоо, тэрэшлэн адми-нистративна ажыхын ба накладоной гаргалшын ехэ болоһонһоо өөрын үнэ хямдаруулаха даалгабари хангалтагүйгөөр дүүргэгдэһэн байна.

1953 ондо колхозууд ба совхозууд 1952 онойхидо орходоо 7 мянган гектар ехэ са-дуудые тариһан байна.

«СССР-эй хүдөө ажыхые сааша-дань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пле-нумэй тогтоолтой зохилдуулан, 1953 ондшые РСФСР-эй хүдөө ажыхыда ехэһэн туһаламжа үзүүлгэдэ.

1953 ондо машинно-тракторна станцинууд олон тоото шэнэ трак-торнууде, комбайнууде, ашаанай автомашинууде, хүрбэй элдүү-рилын, тарилгын ба хурялгын ма-шинанууде, мүн малажалай фермэ-нуудтэ хэрэглэгдэхэ машинанууд ба түхээрлэгнүүдэе абаба.

1953 ондо колхозууд минеральна үтэжүүлгэнүүдэ 1952 онойхидо орходоо 25 процент ехээр абаа.

Колхозуудта ба совхозуудта хүдөө ажыхын хүдэлмэрлгүүдэе механизацилгын хэмжээн дээшлээ. 1953 ондо машинно-тракторна станцинууд хүдөө ажыхын хүдэлмэрлгүүдэе 1952 онойхидо орходоо 15 процент ехээр дүүргэбэ. Колхозуудта поле-вой бүхы хүдэлмэрлгүүдэй 80 гаран процентнь машинно-тракторна стан-цинуудар дүүргэгдэ. Колхозуудта пар хахалалга, намарай пар хаха-лалга, наран сэгсэг ба сахарна свёк-ло тарилга бүхыдөө шахуу механизиро-валэгдээ; намарай ба хабарай культуранууде тарилга 91 процен-тээр механизировалэгдэ, колхозууд-та ороһото культурануудай 85 процен-тнь комбайнуудар хуряагдаа, сахарна свёклын тарилгын 80 шахуу процентнь свёклокомбайнуудар ба тракторна свёклопольемигнуудар хуряагдаа. Лён-долгунец, хартбааба, ошонь тариха ба хуряаха, ногоонууде хуряаха ба тэжээл силосовалха талаар хүдэлмэрлгүүд һулаар механизировалэгдэһэн хэбээрэ үлэһэн.

1953 ондо машинно-тракторна станцинууд колхозно малажалай фермэнүүд дээрэ уһаар хангалтыг механизацилхын тула түхээрлгэ тодохого, эбэртэ бодо малые автома-тическа аргаар уһалагын түхээрлгэ тодохого, тэжээл ууралаар буй-луулаха, бүдүүн тэжээл буйлуулаха ба үнээдэе электромеханическэ аргаар һаахын тула түхээрлгэ тодохого та-

миллион гектар ба хара пар 2 мил-лион гектар ехээр хахалагдаа. Гэбэ-шые, намарай пар хахалха ба хара пар хахалха түсэб дүүргэгдэггүй.

1953 ондо колхозууд ба совхозуудта 1952 онойхидо орходоо 7 мянган гектар ехэ са-дуудые тариһан байна.

«СССР-эй хүдөө ажыхые сааша-дань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пле-нумэй тогтоолтой зохилдуулан, 1953 ондшые РСФСР-эй хүдөө ажыхыда ехэһэн туһаламжа үзүүлгэдэ.

1953 ондо колхозууд минеральна үтэжүүлгэнүүдэ 1952 онойхидо орходоо 25 процент ехээр абаа.

Колхозуудта ба совхозуудта хүдөө ажыхын хүдэлмэрлгүүдэе механизацилгын хэмжээн дээшлээ. 1953 ондо машинно-тракторна станцинууд хүдөө ажыхын хүдэлмэрлгүүдэе 1952 онойхидо орходоо 15 процент ехээр дүүргэбэ.

Колхозуудта поле-вой бүхы хүдэлмэрлгүүдэй 80 гаран процентнь машинно-тракторна стан-цинуудар дүүргэгдэ. Колхозуудта пар хахалалга, намарай пар хаха-лалга, наран сэгсэг ба сахарна свёк-ло тарилга бүхыдөө шахуу механизиро-валэгдээ; намарай ба хабарай культуранууде тарилга 91 процен-тээр механизировалэгдэ, колхозууд-та ороһото культурануудай 85 процен-тнь комбайнуудар хуряагдаа, сахарна свёклын тарилгын 80 шахуу процентнь свёклокомбайнуудар ба тракторна свёклопольемигнуудар хуряагдаа. Лён-долгунец, хартбааба, ошонь тариха ба хуряаха, ногоонууде хуряаха ба тэжээл силосовалха талаар хүдэлмэрлгүүд һулаар механизировалэгдэһэн хэбээрэ үлэһэн.

1953 ондо машинно-тракторна станцинууд колхозно малажалай фермэнүүд дээрэ уһаар хангалтыг механизацилхын тула түхээрлгэ тодохого, эбэртэ бодо малые автома-тическа аргаар уһалагын түхээрлгэ тодохого, тэжээл ууралаар буй-луулаха, бүдүүн тэжээл буйлуулаха ба үнээдэе электромеханическэ аргаар һаахын тула түхээрлгэ тодохого та-

миллион гектар ба хара пар 2 мил-лион гектар ехээр хахалагдаа. Гэбэ-шые, намарай пар хахалха ба хара пар хахалха түсэб дүүргэгдэггүй.

1953 ондо колхозууд ба совхозуудта 1952 онойхидо орходоо 7 мянган гектар ехэ са-дуудые тариһан байна.

1954 оной ургаса абаха намарай культуранууде тарилга, намарай пар хахалалга ба хара пар хахалалга үнгэрһэн жэлэйнгэй сасуулхыда колхозуудта болон совхозуудта аг-ротехническэ үлэмжэ зохиотой бод-зорт бөлүүлэгдэбэ. 1953 оной на-мар колхозуудта намарай пар 1952 оной намарайхитай сасуулхыда 9

миллион гектар ба хара пар 2 мил-лион гектар ехээр хахалагдаа. Гэбэ-шые, намарай пар хахалха ба хара пар хахалха түсэб дүүргэгдэггүй.

1953 ондо колхозууд 1952 онойхи-до орходоо 7 мянган гектар ехэ са-дуудые тариһан байна.

«СССР-эй хүдөө ажыхые сааша-дань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пле-нумэй тогтоолтой зохилдуулан, 1953 ондшые РСФСР-эй хүдөө ажыхыда ехэһэн туһаламжа үзүүлгэдэ.

1953 ондо машинно-тракторна станцинууд олон тоото шэнэ трак-торнууде, комбайнууде, ашаанай автомашинууде, хүрбэй элдүү-рилын, тарилгын ба хурялгын ма-шинанууде, мүн малажалай фермэ-нуудтэ хэрэглэгдэхэ машинанууд ба түхээрлэгнүүдэе абаба.

1953 ондо колхозууд минеральна үтэжүүлгэнүүдэ 1952 онойхидо орходоо 25 процент ехээр абаа.

Колхозуудта ба совхозуудта хүдөө ажыхын хүдэлмэрлгүүдэе механизацилгын хэмжээн дээшлээ. 1953 ондо машинно-тракторна станцинууд хүдөө ажыхын хүдэлмэрлгүүдэе 1952 онойхидо орходоо 15 процент ехээр дүүргэбэ. Колхозуудта поле-вой бүхы хүдэлмэрлгүүдэй 80 гаран процентнь машинно-тракторна стан-цинуудар дүүргэгдэ. Колхозуудта пар хахалалга, намарай пар хаха-лалга, наран сэгсэг ба сахарна свёк-ло тарилга бүхыдөө шахуу механизиро-валэгдээ; намарай ба хабарай культуранууде тарилга 91 процен-тээр механизировалэгдэ, колхозууд-та ороһото культурануудай 85 процен-тнь комбайнуудар хуряагдаа, сахарна свёклын тарилгын 80 шахуу процентнь свёклокомбайнуудар ба тракторна свёклопольемигнуудар хуряагдаа. Лён-долгунец, хартбааба, ошонь тариха ба хуряаха, ногоонууде хуряаха ба тэжээл силосовалха талаар хүдэлмэрлгүүд һулаар механизировалэгдэһэн хэбээрэ үлэһэн.

1953 ондо машинно-тракторна станцинууд колхозно малажалай фермэнүүд дээрэ уһаар хангалтыг механизацилхын тула түхээрлгэ тодохого, эбэртэ бодо малые автома-тическа аргаар уһалагын түхээрлгэ тодохого, тэжээл ууралаар буй-луулаха, бүдүүн тэжээл буйлуулаха ба үнээдэе электромеханическэ аргаар һаахын тула түхээрлгэ тодохого та-

миллион гектар ба хара пар 2 мил-лион гектар ехээр хахалагдаа. Гэбэ-шые, намарай пар хахалха ба хара пар хахалха түсэб дүүргэгдэггүй.

1953 ондо колхозууд ба совхозуудта 1952 онойхидо орходоо 7 мянган гектар ехэ са-дуудые тариһан байна.

1954 оной ургаса абаха намарай культуранууде тарилга, намарай пар хахалалга ба хара пар хахалалга үнгэрһэн жэлэйнгэй сасуулхыда колхозуудта болон совхозуудта аг-ротехническэ үлэмжэ зохиотой бод-зорт бөлүүлэгдэбэ. 1953 оной на-мар колхозуудта намарай пар 1952 оной намарайхитай сасуулхыда 9

миллион гектар ба хара пар 2 мил-лион гектар ехээр хахалагдаа. Гэбэ-шые, намарай пар хахалха ба хара пар хахалха түсэб дүүргэгдэггүй.

1953 ондо колхозууд ба совхозуудта 1952 онойхидо орходоо 7 мянган гектар ехэ са-дуудые тариһан байна.

1954 оной ургаса абаха намарай культуранууде тарилга, намарай пар хахалалга ба хара пар хахалалга үнгэрһэн жэлэйнгэй сасуулхыда колхозуудта болон совхозуудта аг-ротехническэ үлэмжэ зохиотой бод-зорт бөлүүлэгдэбэ. 1953 оной на-мар колхозуудта намарай пар 1952 оной намарайхитай сасуулхыда 9

миллион гектар ба хара пар 2 мил-лион гектар ехээр хахалагдаа. Гэбэ-шые, намарай пар хахалха ба хара пар хахалха түсэб дүүргэгдэггүй.

1953 ондо колхозууд ба совхозуудта 1952 онойхидо орходоо 7 мянган гектар ехэ са-дуудые тариһан байна.

1954 оной ургаса абаха намарай культуранууде тарилга, намарай пар хахалалга ба хара пар хахалалга үнгэрһэн жэлэйнгэй сасуулхыда колхозуудта болон совхозуудта аг-ротехническэ үлэмжэ зохиотой бод-зорт бөлүүлэгдэбэ. 1953 оной на-мар колхозуудта намарай пар 1952 оной намарайхитай сасуулхыда 9

миллион гектар ба хара пар 2 мил-лион гектар ехээр хахалагдаа. Гэбэ-шые, намарай пар хахалха ба хара пар хахалха түсэб дүүргэгдэггүй.

1953 ондо колхозууд ба совхозуудта 1952 онойхидо орходоо 7 мянган гектар ехэ са-дуудые тариһан байна.

1954 оной ургаса абаха намарай культуранууде тарилга, намарай пар хахалалга ба хара пар хахалалга үнгэрһэн жэлэйнгэй сасуулхыда колхозуудта болон совхозуудта аг-ротехническэ үлэмжэ зохиотой бод-зорт бөлүүлэгдэбэ. 1953 оной на-мар колхозуудта намарай пар 1952 оной намарайхитай сасуулхыда 9

лаар нилээд ехэ хүдэлмэри байна.

Гэбэшые, 1953 ондо машинно-торна станцинууд хартбааба хуу-ха, лён үлтихэ, соломын үл-лушени хэхэ, сабигадаһан үб-ряаха, тэжээл силосовалха ба хоно малажал

1953 ОНДО РСФСР-ЭЙ АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭЛГҮЙН ДҮНГҮҮД ТУХАЙ

РСФСР-эй Статистическэ Управлениин мэдээсэл

(Түгээхэлмь)

1953 ондо республиканска барилгын организацинууд барилгын шэнэ машинанууд ба механизмуудыг нэмжэ абан болобошье, тэднэ бүрин хүсөөрнэ ашаглаагүй. Барилгын организацинууд барилгын-монтажна хүдэлмэринүүдэ ба үйлдэришдэй ажалье зүбөөр мэхлэхгэ хангаагүй. Тэрэнэй үнээр, үнгэрэн жэлдэ баригдажа

дүүрэхэ ёһотой байһан олон байшангууд ба барилганууд 1953 ондо баригдажа дүүрэггүй үлэһэн байна. Олохон барилганууд дээрэ ажалал зогсоогодо, хүдэлмэришдэй гаража ошохо ушарнууд үзэгдөө, ажалал бүтээсн талаар даалгаваринуудыг дүүргэлгэ хангааагүй, мүн-гэн зөөри үлүүгээр гаргашалагдаа, барилгын үнэ химдаруулагдаагүй байханаа гадна, хэдэ хэдэн ушарга барилгын хүдэлмэрин үнэ хүндэ-рүүлэгдээ.

VI.

1953 ондо советскэ худалдаа наймаа саашааа дэлгэрүүлэгдэжэ үргэлжлөө. Рознично эд товарай эрьс-ын 1953 оной түсэб үлүүлэн дүүр-гээ.

Карточна системн болуулагда-най үлүүдэр, арадай хэрэглээй товарнуудай гүрэнэй рознично сэн-гүүдэ СССР-эй Правительствнн хилхэбэрээр 1953 оной апрелин 1-нээ эхилээд тоогоороо зургаадахаа химдаруулга хадаа хүн зондо товар худалдагыг саашаааа эхэ болгобо.

СССР-эй Правительствнн шилд-бэринүүдэй зохилдуулан, РСФСР-эй республиканска ба нота-гай промышленностин хүн зондо худалдагдахыг нилээд эхэ товарну-е анханда баталагдаһан жэлэй үзэбөө гадуур, нэмэлтэ болгон, 1953 оной апрель — декабрыда үйлдэриллэн ба худалдаа наймаанай организацинуудта эльгэһэн байна. Нилээд, РСФСР-эй Нютагай ба үйлдэрин промышленностин мини-стерство, РСФСР-эй Үрэн хэрэглэ-эй промышленностин товарнуудай ми-нистерство ба РСФСР-эй Олзобон-огонд кооперацион совет хүн зон-до худалдагдахыг товарнуудыг нэм-эж эльгээхэ талаар даалгавар дуг-туугаар дүүргэбэ.

1953 ондо хүн зондо товарнууд 1952 онойхонтой сасуулбал нилээд эхэ худалдагдаа, мүн эрхмн сэр-ил ба бүри дээдэ шанарай товар-нууд хүн зондо тус тустай эхээр ху-далдагдаа.

1953 оной туршада гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаагаар 1952 онойхондо оролдоо 21 процент эхэ товарнууд, тэрэ тоодо жэлэй хойрдохи хахадта 1952 оной тэрэ хойрдохи оролдоо 26 процент эхэ товарнууд хүн зондо худалдагдаба. 1953 ондо хүдөө нотагай худалдаа наймаа хэлэг эд хэрэглэгшэдэй кооперативна хадаа товарнуудыг 1952 онойхонтой сасуулбал 25 процент, тэрэ тоодо жэлэй хойрдохи хахадта 1952 оной зохино үетэй сасуулбал 32 процент эхээр худалдаба.

Мяха ба мяханай продуктууд, мяс ба заганадай продуктууд, халай тоһон, ургамалай тоһон ба шээндэ хэрэглэгшэдэ өөх, сыр, үнэг, сахар, кондитерска зүйлчүүд, ай, фруктууд ба бачева зүйлчүүд, тоһон хүн зондо нилээд эхээр ху-далдагдаа.

Промышленна нимэ товарнуудыг:

VII.

1953 оной эсэстэ РСФСР-эй рес-публиканска ба нотагай ажальдаа хүдэлмэришдэй болон албахаагша-дай тоо 1952 оной эсэстэ байһан тоотой сасуулбал 3 процентээр оло-шорло.

Машинно-тракторна станцинууд-ай сар үргэлжин хүдэлмэришдэй тоодо трактористнуудыг, тракторна бригадануудай бригадариныг, экска-ваторнуудай машинистнуудыг ба тэд-нэй туһалагшанарыг, учетчингүүд-аар хилхэгшүүдэ оруулһанай даша-рамдуулан, мүн мэргэжлэдэй тооо олошорһонтой дашарамдуулан, 1953 оной эсэс хүртээр РСФСР-эй машинно-тракторна станцинуудай сар үргэлжин хүдэлмэришдэдэй тоо 1952 оной эсэстэ байһан тоотой сасуулбал 850 мянган хүнөөр оло-шорло.

1953 ондо РСФСР-тэ 220 мянга шахуу мэргэжлэдэй залуу хүдэлмэ-ришдэ ремесленна, түмэр замай, гор-нопромышленна училищинуудыг, фабрично-заводской һуралсалай һургуулинуудыг ба горнопромыш-ленна һургуулинуудыг дүүргээд, промышленностыда, барилгада ба транспортда хүдэлмэрилхөөр эль-тэгдээ.

Предприятинууд ба барилганууд дээрэ үнгэрэн жэлдэ индивидуаль-

но-бригадна һуралсалай ба курса-да һуралсалай аргаар шэнэ кад-рууд һургагдаһан, 5 миллион шахуу хүдэлмэришд болон албахаагша-дай мэргэжэл дээшлүүлэгдэһэн байна.

Ажалал техникска талаараа ээб-сэгжэлгын урганаһан ба мэргэж-лэе дээшлүүлэһэн үндэһөөр, 1953 ондо РСФСР-эй гүрэнэй республи-канска ба нотагай промышленно-стиин хүдэлмэришдэй ажалал бү-тээсэ 1952 онойхонтой сасуулбал 7 процентээр ургаба. Гэбшье, ажа-лэе хангалтаггүйгөөр эмхидхэһэнэй ба түхэрэлгэе муугаар ашаглаһа-най шалгалтаанаар хүдэлмэришдэй ажалал бүтээсн түсэб дугтуугаар дүүргэбэ. РСФСР-эй Ой модоной ба саарһанай промышленностин министрство, РСФСР-эй Барилгын материалнуудай промышленностин министрство, РСФСР-эй Эдэ хоо-лой товарнуудай промышленностин министрство ажалал бүтээсэ дээш-лүүлхэ даалгаварыг хангалтаггүй-гөөр дүүргэбэ.

1953 ондо РСФСР-эй министр-ствонүүдэй ба ведомствонүүдэй бө-лүүлжэ байгаа барилгада ажалал бүтээсэ 1952 онойхонтой сасуулбал 3 процентээр эхэ болобошье, ажалал бүтээсэ дээшлүүлхэ талаар түсэб-тэ даалгавар дүүргэгдээгүй.

Унгэрэгшэ жэлдэ автономно рес-публикануудай столицануудта, рес-

публиканска мэдэлэй городуудта, областной, хизаарнуудай ба томо то-мо промышленна центрүүдтэ дунда һуралсал үргэдхэгдэжэ үргэлжлөө. Элэ городуудта 1953 ондо 8—10 классуудай һургалшадтай тоо 35 про-центээр олошорло.

Дунда һургуулинуудай 10-дахы классуудыг дүүргэжэ гаралга 1952 онойхонтой сасуулбал 41 процентээр эхэ болоо.

1953 ондо дээдэ һургуулинуудта (заочно һургуулинуудтай хамта) 990 мянган студентүүд гү, али 1952 онойхондо 8 процент олон студент-үүд һуралсаба.

Техникумүүдтэ ба тусхай дунда бусад һургуулинуудта (заочно һур-гуулинуудтай хамта) 1 миллион гар-хан хүн гү, али 1952 онойхондо 11 процент олон хүн һуралсаба.

1953 ондо РСФСР-эй территория дээрхэ дээдэ болон тусхай дунда һур-гуулинууд заочноор һуралсашадые оруулалсаад 317 мянган залуу мэр-гэжлэдэй бэлдэхэн гаргаба.

Үйлдэбэринөө таһарангүйгөөр ажалладай һуралсал үргэдхэгдэжэ үргэлжлөө. Үдэшын ба заочно дээдэ болон тусхай дунда һургуули-нуудта, хүдэлмэришдэй ба хүдөө-гэй залуушуудай юрэнхэ эрлэмэй һургуулинуудта һургалшадтай тоо 1952 онойхонтой сасуулбал 15 про-центээр олошорло.

1953 ондо РСФСР-эй республи-канска ба нотагай ажальдаа хүдэл-мэришдэй дээдэ эрлэмтэй мэр-гэжлэдэй тоо 1952 онойхонтой сасуулбал 9 процентээр олошорло.

1953 ондо РСФСР-тэ 600 миллион гаран экземпляр номуудтай элдэб түхэлэй 220 мянга шахуу библиотекэ, тэрэ тоодо хүдөө нота-гуудта 165 мянган библиотекэ бии байгаа.

Киноустановкунуудтай тоо 1953 оной эсэс хүртээр 34 мянга болоһон ба үнгэрэгшэ жэлэйхонтой сасуулбал 6 процентээр олошорһон байна. Жэ-лэй турша дотор хүдөө нотагуудта киноустановкунуудтай тоо 7 процен-тээр олошорло, гэбшье, хүдөөдэ олохон киноустановкунууд таһал-далтайгаар хүдэлмэрилһэн, тэднэй зариманинх улаан сар соо дэмэ зогсожо байһан болоо.

Үнгэрэн жэлэй зун 3 миллион 500 мянга шахуу үхибүүд болон эдиршүүл городой газар тээхн ба городской поинерскэ лагерьнуудта, үхибүүдэй санаторинуудта, экскур-сионно-туристска базануудта амар-һан гү, али үхибүүдэй садудтай, үхибүүдэй байшангуудтай, үхибүүд-эй аслинуудтай дачын газарнууд-та зунай сагта эмхитэйгээр гара-һан байна.

1953 оной туршада больницанууд-ай, нарийлалгын байшангуудай, диспансерүүдэй ба эмнэлгын бус-ад эмхи зургаануудай, мүн сана-торинуудай, амаралтын байшангууд-ай сэтг үргэдхэгдөө. Больница-нуудта ба нарийлалгын байшан-гуудта һуруинуудтай тоо 1952 оной-хонтой сасуулбал 34 мянга гаран һуураар олошорло. Санаториууд-та ба амаралтын байшангуудта һуруинуудтай тоо 7 мянга гаран һуураар ургаба. Үхибүүдэй асли-нуудтай ба үхибүүдэй садудтай сэтг үргэдхэгдөө. Врзчуудтай тоо 1952 онойхонтой сасуулбал 6 мянга гар-хан хүнөөр олошорло.

РСФСР-эй городуудта комму-нальна ажахы хугжээг үргэлж-лөө.

РСФСР-эй Коммунальна ажахын министрство ба тэрэнэй нотагай органдууд 1953 оной жэлэй түсэб-тэ дүүргэһэн ба коммунально-гэр бай-рын хэрэгжэмжэдэ гүз үзгэлгэе 1952 онойхонтой сасуулбал 25 процен-тээр, гатал болгодоһон квартира-нуудтай тоо 13 процентээр, комму-нальна водопроводуудай уһа үзгэлгэе 8 процентээр, коммунальна электростанцинуудай электроэнер-ги үйлдэбэрилгэе 8 процентээр эхэ болгоһон байна. Бүхы түхэлэй го-родской транспортоор пассажир-нуудыг зөөлгө эхэ болоо.

РСФСР-эй зарим городуудта хүн зоние олоор зөөжэ трамвайнууд ба троллейбусууд хангалтаггүйгөөр ашаглагдаа, техникска талаар эб-дэрхэй байһан ушарһаа олон трам-вайна вагоноуд, троллейбусууд зам-һаа бусаагдаа, байрын гэрнуудыг заһабарилга шанартайгаар, болзор соогоо хэдгээгүй.

Үнгэрэгшэ жэлдэ городуудыг, пос-селогуудыг ба хүдөөгэй районно центрүүдэ саашааа болбосон гоё болгохо, коммунальна пред-приятинуудыг бариха, трамвайна, троллейбуснэ, автобусно зам ха-рилсаа үргэдхэхэ, байрын гэрнуудыг газификация ба теплофика-ция талаар хүдэлмэринүүд хэгдэ-бэ.

РСФСР-эй Статистическэ Управлени.

А. С. ГРИБОЕДОВ

Наһа бараһанһаань хойшо 125 жэлэй ойдо

Ородой агууехэ уранзохёолшо-драматург Александр Сергеевич Грибоедов Россияда националь-на болон общественнэ ушар ёһо мэдэлгын айхатар үргэнөөр ба түргэнөөр ургажа байһан оршон байдалда ажаһууһан, зохёолнуудаа бэшэһэн байгаа.

1812 оной Эсэгэ ороноо хамгаал-гын дайн болбол ородой бодото байдал доторхи социальна зүршл-дөөнуудыг хурсадхһан үзэгдөөгүй эхэ патриотическа дэбжэлтэ үүсхэ-һэн, общественнэ ухаан бодолыг хэргэһэн, дарагдан байһан прогрессивнэ хүсэнуудыг эдэхитэй болгоһон байха юм. Орон дотор нюуса революционно организаци-нууд бии болоод ургажа захалаа. Дворянуудай дундаһаа эрхмн хү-нүүд, дворянска революционерүүд крепостничество болон хаанта засагта эсэргүүсэн ами бээ хайр-лангүй тэмсэжэ ороо. Владимир Ильич Ленин тэдэнэр тухай ингэ-жэ бэшэһэн: «Эдэ революционер-нуудэй хараа бодолын даншыг ба-га. Тэдэнэр арал зонһоо айхатар холо байнал. Тээд, тэдэнэй хэрэг хосороогүй. Декабристууд Герце-ниие һариулбэ. Герцен револю-ционно агитаци хэжэ ороо». (Зо-хёол, том 18, 14-дэхн нуюр).

Революционно болон революционно хүсэнуудэй хоорондох тэмсэлдэ Грибоедов дворянска революцио-нернуудэй тала барилда байһан юм. Хаанта засагай крепостническа дарлалтада эрд шүүд эсэргүүцэ-шэ байжа, декабристка идеоло-гийн гол дүрим заабарие халуу-наар һайшаажа байһан болобошье, Грибоедов эдэ идеянуудыг бэлүүл-хэ зам тухай гансал тэрэ асууда-лаар декабристуудтай һаналаа тааралдаггүй байба. Түүхэ домог һайса мэдэхэ ухаан бодолтой хүн байһан хадаа, тэрэ арал зонһоо амьарлаһан сэрэгтэй загвор хэхэ гэжэ декабристуудтай баталан абанан тактике бурзу гэшэ ха гэжэ һэжэлдэг байба.

Грибоедов бүри залуу ябаханаа хойшо бэшэжэ эхилэһэн. Тинхэ-дээ эгээн түрүүшын зохёолнууд соогоо сатира бэшэхэ бэлиттэй бай-һанаа харуулаа. Гэбшье, тэрэнэй гайхамшата оюун бэлгнмэ «Сэ-сэн ухаанһаа гашуудал» гэһэн ко-меди соо тоодо хурсаар харагдаһан байгаа.

Дуһал уһан соо туданһан наранай туяан шэнгн түүхэтэ событинуудай ушар удхань болон декабристууд-ай урда тээхи эпохын зорилго-нууд, тэрэнэй үзэл суртал, тэрэнэй гол онсо өөр илганууд энэ пьесэ соо харуулагдаһан байна буюу.

«Сэсэн ухаанһаа гашуудал» гэ-шэ хурса удхатай социально-поли-тическэ болон сатирическэ комеди болоно. Тэрэн соо декабристууд-ай востаннин урда тээхи хоёр лагериин, московско гэхэ гү, мүн тэрэнтэй хамта бүхы ородой об-ществнн хоёр ондоо лагериин айхатар хурса тулалдаан: консерва-тивна, поместн болон ноёрхуу баяшуудай болон түрүү револю-ционно дворянствнн хоорондох айхатар шанга тулалдаан харуу-лагдаа һэн.

Тэрэнэй урда тээхи ород драма-тургида угаа хүсэтэй сатирическэ зохёолнууд бии байгаа. (Фонвизин, Крылов, Кантис). Гэбшье, засаг баригшадые бүхэндэ, хаанта за-сагай крепостническа общественнэ бүхы социально-политическэ систе-мэ ингэжэ эрд шүүд, тон хурсаар шүүмжэлэн харуулан «Сэсэн ухаанһаа гашуудал» гэһэн комеди шэнгн тинмэ реалистическэ сатира гэжэ үшөө үзэгдөөгүй байгаа.

Дворянска революционно рево-люционер-декабрист Чашкий гэшэ тинмэ хүсэнуудэй түлөөлэгшэнь бо-лоно. «Хушанай байдалыг» гэм-нэгшэ прокурор болоһон Чашкий айхы мэдэхгүй тэмсэлшэ, үнэн зүб юумые эрхлэжэ зоригтойгоор үмөөрэгшэ, бээ даанхай тусгаар үзэл болоттой байха зуураа мүн тэрэниие марьшыг үшөөндэ эрд шүүд аршалан хамгаалжа шадхаа хүн байгаа. Энэ хадаа эрхэ сүлөө халуунаар хамгаалдаг эээрхэн за-хирагша хаанта засагай дайсан байба.

«Сэсэн ухаанһаа гашуудал» гэжэ комеди хадаа феодально-крепостни-ческа Россия байдалыг, тэрэнэй

социальна зүршлэдөөнуудтэйгээр, хосоржо байһан хушан юумэнэй илаха зорилготой шэнэ юумэнэй хоорондох тэмсэл харуулан толи мүн болоно. Грибоедов комеди хадаа декабризмын идеянуудыг тү-гэс дүүрэнээр харуулан зохёол болоно.

«Сэсэн ухаанһаа гашуудал» гэжэ пьесын новаторствын иматга эхэ хүсэниин мүн тэрэнэй хэлэн дээр-шье харагдана. Ород хэлэнэй баялг, уранһайхан, уян бушуу, то-до мэргэн байһан ушарын ородой драматургийн түүхэ дотор анха тү-рүүшынхэ эндэ түгэс дүүрэнээр болон тодо ноһороор дэлгээгдэн харуулагдаа. Энэ гайхамшата ко-меди соо харуулагдаһан хүн бүхэн тэрэнэй өөрын социальна, идеян болон моральна шэнжэ шанарыг элишлэдэг амьар амыараа хэлтэй байдаг юм. Ород хэлэнэй уран хур-са байһаниин, Чашкин хэлэһэн үгэ соо үлэмжэ дүүрэнээр харагда-на. Жэгүүртэ хурдан үгэнуудээр, хурса мэргэн афоризмаар, мүн наа-далан хэлэһэн хурса эпиграмману-даар элбэг, тэрэнэй репликанууд болон монологууд тинмэ гэшгүг уран гоё байна буюу.

«Сэсэн ухаанһаа гашуудал» гэжэ комеди ородой драматургийн эрхмн дээжэ мүн. Түүхэтэ байдалыг үргэ-нөөр абажа харуулхын талаар, бо-дото типичностин хүсэний талаар, гүнзгэе идеяностин талаар, со-циально-политическэ проблемати-кыг хурсаар бэшэжэ харуулхын та-лаар, сатирын айхатар хүсэтэй байһанай талаар, образнуудыг уран-һайханаар эблүүлжэ харуулан мэрэгжэл шадбаринг талаар энэ пьесэ болбол тэрэнэй урда тээ бии байһан ородой болон дэлхэйн ко-медиин литературын зохёолнууд-тай жэшээлэгшгүй үлүү һайн бай-на. Тэрэниие хээээд мүнхэ байха юм гэжэ ородой агууехэ критик Белинский зүбөөр нэрлэһэн.

Өөһэднэ таһа сохиһон комедие хэблээд гаргахагүй гэжэ цензурна комитетэй фамусовууд, молчали-нууд али бүхы хэмжээ абанан бай-гаа. Огто хэрэггүй байгааһыг һаань хороожо, ондоо болгошошье тус комедие цензурын хорилтыг дабуулжа гаргаха гэһэн Грибоедо-вой хатуу зоригто оролдолгон бу-тээгүй һэн. Энэ пьесыг хэблэжэ-шье, театрта табияшыг болохогүй гэбэ. 1825 ондо альманахнуудай нэ-гэн соо тэрэһнээ минл отрывогуу-дыг хэблэн гаргажа шадлаа. Тин-гээд 1833 ондо тус пьесэ анха тү-рүүшынхэ, зүгөөр айхатар эхээр хороогдожо хэблэгдээ бэлэй.

«Сэсэн ухаанһаа гашуудал» гэжэ комедие хэблэхэ гэхэдэ урагша-гүйдэһэн болобошье, Грибоедов шэ-нэ шэнэ творческэ түсэбүүдыг та-бияд байгаа һэн. «Минин бэшэхэ гэжэ бодоһон юумэнууд эхи зах-гүй эхэ байна» — гэжэ тэрэ 1825 он-до бэшэбэ. Грибоедов бэшэхэ ду-ратай, литературна ажал-ябуулгыг һайшаадаг байгаа, тээд тэрэ алба хэхэ ушартай болоо. 1826—1827 онуудта болон 1828 оной эхиндэ тэрэ Кавказда, Грузида, А. П. Ер-моловтой дэргэдэ, һүүлээрн тэрэнэй оролоо эрхэн И. Ф. Паскевичын дэргэдэ алба хэһэн юм. Сэрэгтэй ал-

ба хэхэ услонинь өөрын творчест-водо тойбо татадаг бэлэй. Тээд, сэдхэхэлэй үбшениие дабажа, Гри-боедов бэшгэһнгээ столдо һуу-гаад, шэнэ шэнэ зохёолнуудай тү-сэбүүдыг табигад, зарим сценэнуү-дыг бэшэдэг байгаа.

Эдэ бүхы түсэб хараануудыг та-бияжа байхадаа, тэрэ богоолшолго, хүсэрхэлгэ, зоргоороо ашалаалга гэжэ мэтэнуудтай хайра гамгүйгөөр тэмсэжэ, эрхэ сүлөөтэй байдалыг ами бээ хайрлангүйгөөр аршалан хамгаалдаг һэн. Грибоедов декаб-ристнуудай востаннин дарагдаһа-най һүүлээршье декабризмын гол идеянуудтэ этигэдэг заанда байһан юм.

Перситэй хэһэн дайнай илалта түгэлдээр дүүрэжэ, Грибоедовтэй эхэ хабадалгатайгаар болоһон эб-тэй оролго тухай хэлсэнуудтэй бо-лоһоной дашарамда тэрэндэ нэрэ ээргэ олгоһон, орденууд болон мүн-гөөр шагнаһан байгаа. Ингээд Гри-боедов Петербургда үлэжэ, олоо-шыг литературын ажал хэдэг бо-лохонни гэжэ бодоо. Тээд, тэрэ һанал хүсэлнэ бэлүүлэгдэхэ ху-бигүй байшоо. Тэрэнэй декабрист-нуудтай холбоо барисаатай байлга, тэдэнэр тухай али далда зуурша-гануудыг хэһэн ябадалнууд уранзо-хёолшодо тойбо татаба.

«Сэсэн ухаанһаа гашуудал» гэжэ комедиин авторай творческо ургал-тань бидэндэ хоро хүргэхэнь гэжэ хаанта засаг хараһан байгаа. Тин-гээд тэрэ хадаа Грибоедовтэй хэлэ-һэнэй ёһоор уранзохёолшыг өөрын дурегүй байһаар байтар Персидэ бүрин эрхэтэй посол болохо хүндэ-тэ нэрээргэтэйгээр политическэ сү-лэлгээд гаргаһан байгаа.

Ингээд Грибоедов оройногтой ли-тературно-общественнэ ажабайдал-да элбэхитэйгээр хабаадалсаха ар-гагүй болоһонгоо гүнзгэеер ша-налжа, сэдхэхэлэй үбшэнтэйгөөр Иран ошонон юм. Гэбшье, тэрэ ха-даа литературда инга дуратай уранзохёолшо байханаа гадна, мүн Эхэ оройногтой, арал зонийнгоо үмэнэ гражданаа уялангуудаа хэ-зээшье мартадаггүй үнэн патриот байба. Тингэжэ Грибоедов өөрын-гөө оройноо интересүүдыг шэнэ зор-игтойгоор аршалан хамгаалжа ороо һэн. Айхатар орёо бэргэ һаад түбэгүүдэ дабажа, тэрэ ород пленейхидыг болон тэрэдэн ошог-шошыг түрэн нотагтань бусаа-хын тула, Перситэй хэглэһэн эбэй догворотой бүхы пунктинуудыг дүүр-гэһын түлөө үнэхөөрөө булад хатуу зоригтойгоор тэмсэһэн байха юм.

Айхатар эхэ дипломатическа ша-дари бэлитэй, зоримгой зүрхтэй, үнэн сэхэ хүн байһан хадаа Грибоедов Персидэ англиска нү-лөө халдааха ябадалда эсэргүүсэхэ тон аюултай дайсан байшоо. Тин-гээд тэрэниие үгы хэхэ гэжэ шийд-хэһэн байгаа, тинэ тэрэ гэмтэ муу-хы провокацида орожо хорлогдо-һон юм. Россияда дайсан харша үзэлтэй Персин засаг баригша-даар тухирагдаһан галзуу муухай мухар нүзэгтэһэй довтолгын урда-һаа Грибоедов эрхлэжэ зоригтой-гоор тулалдаһан байаһыг, хүсэ-ниинь тэнсүү бэшэ байба. 1829 оной февралын арбан нэгэндэ тэн-дэ ингээд тамалагдан алагдаһан юм.

«Сэсэн ухаанһаа гашуудал» гэжэ комеди ородой сүлөөрэлгын хүд-лөөнэй бүхы үе соо революционн хэ-рэгтэ эхээр туһалжа байба. Тэрэ идеянууд болбол Герцен, Добролю-бов, Чернышевский гэхэ мэтын арал зоний интересүүдэй түлөө тэмсэгшэдэй зориг бадаруулаа һэн. Агууехэ Ленин болбол хээээд мүн-хэ грибоедовскэ комедиин социаль-на типизм болон сатирическэ хү-сые ардай дайсаттай тэмсэлдэ иматга үргэнөөр хэрэглэһэн байха юм.

Грибоедовтэй комеди мүнөөшье өөрынгөө удхашанарыг гэзэггүй байна. Тэрэ хадаа хүн зоний ухаан мэдэрэлдэ бии байһан капитализ-мын үлгэлдэлүүдтэй, албан койро-гуудтай, билдагушадтай, худал-шад мэхэшдтэй тэмсэхэдэ туһалһа.

Профессор А. Ревякин.

Агууехэ уранзохёолшо-драматург А. С. Грибоедовтэй дурасхаалыг тэмдэглэнэ

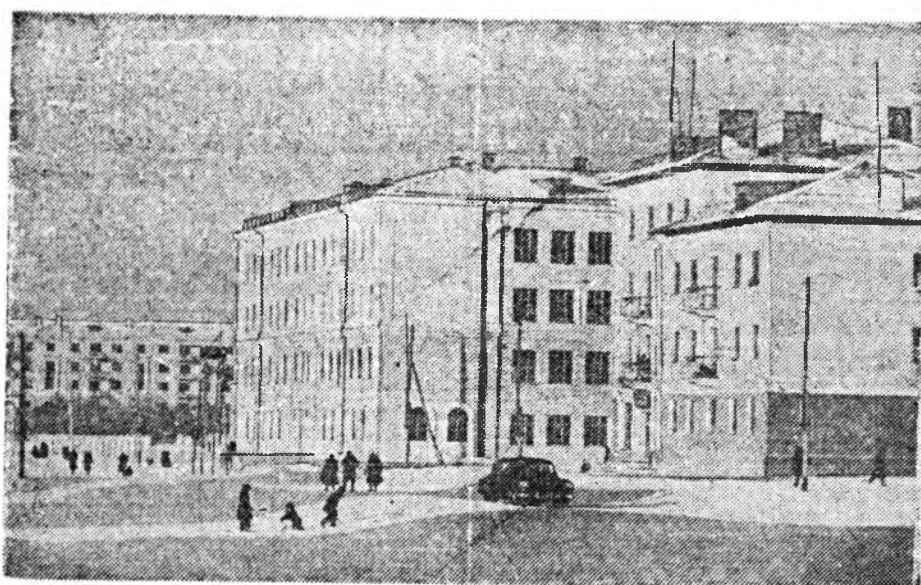
Ородой агууехэ уранзохёолшо-драматург А. С. Грибоедовтэй наһа бараһаар 125 жэлэй оёе Улан-Удэ городой ба республикын ажалшад үргэнөөр тэмдэглэжэ байна.

Ленинэй орденот паровозо-ваго-но заводой Культурын ордондо «Ородой агууехэ уранзохёолшо-драматург А. С. Грибоедов» гэһэн тэмээр лекци уншагдахан. Һүү-лээрн Культурын ороной уран-һайханай самодеялностин кол-лектив концерт харуулаха байна.

Республиканска лекционно бюро-гой лекторнууд городой предприя-тинууд болон эмхи зургаануудта «Ородой агууехэ уранзохёолшо-драматург А. С. Грибоедов» гэһэн элидхэлнүүд үнгэрэгдэнэ. Мүн зарим лекторнууд нимэ тэмээр лекци-нуудыг уншахаа республикын хо-лын аймагуудта гараа. Жэшээлхэ, Занграйн аймагта областной партийна һургуулин багша В. Н. Руднева. Кабанскын аймагта лек-

тор Д. С. Башкуева, Бичурын ай-магта лектор Н. И. Молчанова, Зүүн Сибирин түмэр замай транс-портнн холын предприятинуудта лектор Г. К. Уланова гэгшэд гара-һан байна.

Тэршээһэн аймагуудай центрүүд болон хүдөө тосхонуудай клубууд-та элидхэл, хоёрлөөнүүд үнгэр-гэгдэжэ, агууехэ уранзохёолшо-дра-матург А. С. Грибоедовтэй 125 жэ-лэй ойн дурасхаалыг тэмдэглэнэ.

Назхасна ССР. Балхаш горах түргөөр ургана ба найжарна. Гансахан 1953 ондо 23 мянган квадратна метр талмайтай гэр байранууд баригдаа. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Балхаш горах нэгэ үйлсэ.

ТАСС-эй фотохронико.

ТЕАТР

„Хабшаахайнууд“

Хүүлэй үедэ манай оройной театр-нуудай сцена дээрэ ажабайдалай өлдэб дутагдалнуудыг шүүмжлэн комедийнэ жанрын жүжгүүд улам бүри олоор табигдадаг боложо байна. Сталинска шангай лауреат Сергей Михалковой бэшэ-нэн «Хабшаахайнууд» гэжэ пьесыс бурят драмын театр түрэлхи хэлэн дээрэ оршуулжа табигдаа тон найшаалтай үүсхэл гаргаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Манай обществодо заримдаа тохёолдог албан хойрог үзэгдэлүүд билдагуушалаа ба мэхэлхэ, түрэл түрэнхөө үмөөрхэ ябадал энэ пьес дотор элишлэн харуулагдана.

...Хүшэгын нэгдэхтэй ээргэ номенклатура хүдэлмэрилэгшэ Лолоухов гэдэгэй намган Аглая Ивановатай танилсажа эхилнэбди. Тэрэ хадаа колхозой складлаа амилы хабшаахайнуудыг асара гэжэ шофер Лешада захиралта үгэнэ. Гурбан үдэрэй урда тэй танилсаһан инженерэйнгэ намган болохо тухайгаа Лолоуховай басаган Серафимын хөөржэ байхын дуудлана. Тэрэнэй хэлэнэй ёһоор, танилсажа хүнийнэ наука, техникыс эрхмээр шудалһан, оюун бэлгэ эхэтэй хүн хэбэртэй болоно. Эгээл тиймхэнэ басаганайнгаа дуралхалыс Аглая Ивановна ехээр зүбшөөнэ. Мүн тэршэлэн гэнэн ба өөрнгөө нанатшаар ямаршье асуудал шийдхжэ шададаггүй Лолоухов басаганайнгаа хэлэнэн үгысэ найшажа, хүргэниин болохоёо байһан Ленскине гэртэ угтан абана. Тэрэнэйнгэ хүүлээр үнэн сэхэ хүдэлмэрилэгшэ Синица гэдэгыс ажалһаан гаргаад, орондон Ленскине абана. Лолоуховай болон тэрэнэй хамта хүдэлмэрилэгшэдэй алмай хүлэр ябадалыс намбаашлан, мэхэс Ленский мүнэг эөөринен хулуугаад тэршээшэнэ...

Иймэ удхатай пьесыс өөһэднгөө сценэ дээрэ табижа зуураа бурят драмын театрын коллектив, тэрэнэй главна режиссер БМАССР-эй арадай артист Ц. Шагжин пьесын авторай харуулжа гэжэ оролдон гол удхыс зүбөөр тайлбарилжа шадаа. Лолоуховай ролинэ наадаһан РСФСР-эй габыяата артист Ч. Генинов геройнгоо холо харадаггүй байһан ба ажабайдалһаа гээгдэжэ ябадагыс оройнхы дээрэ зүбөөр харуулаа. Гэбшье, нэгдэхэ картинада артистын наадаһан Лолоухов өөрнгөө гэртэ байхадаа дэнхыс үлүүсэ ехэрхүү абари зан гаргана. Пьесын хүүлшын хубинчулда Лолоуховай албан хойрог ба хохорилг байһанһинь элнүүрхэ үелэ артист яһала найнаар наадаһа.

БМАССР-эй габыяата артистка Ю. Шангина Лолоуховай намган Аглая Ивановнагай ролинэ үнэншмөөр гүйсэхэнэ. Тэрэ эхээр өөрнгөө бүхы наһан соо гэртэшье, мүн үйлдбэри дээршье ажал хэжэ үгээгүй байха юм. Геройнгоо абари зангыс харуулжа зуураа артистка хадаа ямбархуу байдалаа найрхажа байһан тэрэ эхэнэрыс элишлэн гаргана. Лолоуховай басаган Серафима хадамда гараха гэжэ бодохоодо, гансал өөрнгөө саашадаа наана амараар сэг үнгэргэхэ тухай паналаа табина. Тэрэнэй ролинэ артистка Чимитова юрэнхы дээрэ гэмгүйгөөр наада-

башье, геройнгоо абари зангыс газаа талаһаан зориута нэмэн ху-билгахыс оролдно. Энэнь тэрэнэй наадыс найн болгоногүй.

РСФСР-эй габыяата артистка Н. Гендунова энэһинэ урда тээ олохон пьесэнүүдтэ найнаар наадаһан байха юм. Мүн энэ пьесэдшье нүхэр Н. Гендунова Люция Кареглазовагай нэбхи өөдөгү ажабайдалыс эли тодоор, үнэншмэ зүбөөр харуулжа шадаа. Кареглазова гансал гоёр хубсалха, хооһоор сэг үнгэргэхэһөө гадна, элитэ артистка байха нэмби гэжэ нэнгэргүйгөөр шашана. Үзэг бэшэгтэ муу, культура багатай эхэнэрыс Н. Гендунова сценэ дээрэ шадабари ехэтэйгээр харуулна.

Артист В. Халматов Ленскин ролинэ наадаха зуураа, үнэн зүб харгыһаа халба хүрэнэн мэхэшэ хүйхэрэй бүхы абари зангыс шадабаритай бэрхээр харуулна. Энэ образыс зүбөөр тайлбарилхын тула ехэхэн оролдолог гаргаха хэрэгтэй байгаа. Яахадааб гэжэ, наукин кандидат гэжэб гэжэ зонинэ мэхэлжэ ябаһан хүний абари зангыс зүбөөр гаргаһан бэрхэтэй бшуу. Лолоуховын бин боллоодо Кареглазов, Уклейкин, Мамочкин, Счеткин гэдэгүүд зохистой оршон байдал байгуулна. Артист-нар Рабсалов (Уклейкин), Ж. Иванов (бухгалтер Счеткин) гэшэд геройнуудайнгаа алмай хүлэр ба билдагууша ааша зангуудыс этигэмэ тодоор харуулаа. Харин РСФСР-эй габыяата артист А. Ильин милицийн 7-дохи отделений начальник Жезловой ролинэ наадаха зуураа, үлүүсэ ехээр хөөрүүлжэ, үзэн зүбөөр харуулжа ябадалһаа хадлуурна. Кадруудай талагай начальник Мамочкинай ролинэ БМАССР-эй габыяата артист И. Мионов юрэнхы дээрэ найнаар гүйсэхэбшье, зарим үедөө харагшадые энеэлгэхын тула зориута оролдно. Энэнь ехэ найшаалтай бэшэ гэжэ наанаар. Артистка Л. Абушева (секретарьша), П. Лосев (шофёр Леша) үнэн сэхэ советскэ хүнүүдыс зүбөөр харуулна. Тэдээр лолоуховууд, кареглазовууд, уклейкинуудыс үзэн ялажа, эрд хурсаар шүүмжлэнэ. Шофёр Леша мэхэшэ хүйхэр Ленскине барижа, милицидэ тушаана.

БМАССР-эй искусствын габыяата ажал-абуулагша Б. Чернутов энэ пьесын элдэб зурагууд болон шэмгэлэнүүдыс яһала тааруугаар хэһэн байна. БМАССР-эй габыяата артист Б. Вампилов ба артист В. Халматов энэ пьесыс бурят-монгол хэлэн дээрэ оршуулһан байха юм. Тэдээрэн энэ талаар ехэхэн оролдолог гарганаһинь элитэ. Зүгөөр, геройнуудай үгэ хэлэс шагнаад байхада, нугалбаряагүйгөөр найруулагдаһан мэдүүлэлнүүд, оршуулагдаагүй үгүнүүд тон олоор дайралдана. Артистнуудай хэды найнаар наадабашье, заримдаа молхи мохоо номой үгүнүүдыс хэрэглэхэдэн пьесын шанар доошоо ороно.

С. Михалковой «Хабшаахайнууд» гэжэ пьесыс манай республикын ажалшад ехээр нонирхон хараха байһаниинь лабай. Энэ пьес бурят драмын театрын өөрнгөө репертуарыс улам бүри удха найнтай ба олон янзын болгожо байһаниинэ элээр гэршэлэнэ.

С. Никорова.

Уншагдай конференци

Мухаршээрэй аймагай Суулгын дунда нургуулида бурят-монгол литературын кружок бай. Кружогто 8 ба 9-дхи классуудай нургагшад хабаадалсана, тэрэниин түрэлхи хэлэнэй багша Р. Долгоржапова хүтэлбэрилнэ.

Һаяхан уранзохёолшо Ц. Галсановай «Байгалай үмөнхы наран дор» гэнэн номоор олон нургагшад

хабаадалгатайгаар уншагдай конференци үнгэргэгдэб. Энэ номоор 9-дхи «А» классай нургагша А. Будланова элидхэл хээ.

Хүүлээрн нургагшад В. Будажапова, Г. Дамбаева, Д. Цыденова гэшэд энэ номой геройнууд ба гол удха тухай толоор хэлэнэн байна.

М. Намсараев.

Корейскэ Арадай Армиин зургаан жэлэй ой

ПХЕНЬЯН, февралын 8. (ТАСС). Корейскэ Арадай Армиин байгуулагдаһаар 6-дахы жэл гүйсэхэнэй ойе Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын ажалшад мүнөөдөр баярай оршон байдалда тэмдэглэжэ байна. Бүхы газетэнүүднэ энэ гайхамшагта үдэртэ зориулагдһан материалнуудыс түрүү бэшэгүүдыс, Арадай Армиин командирнуудай статьянуудыс, Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын геройнууд тухай очерк-нуудыс толилоһон байна. Корейскэ Арадай Армиин Верховно главнокомандлагша маршал Ким Ир Сенэй приказ энэ үдэр тунхагладаа.

Маршал Ким Ир Сен Корейскэ Арадай Армиин сэрэгшэдыс найндээр дашарамдуулан амаршалха зуураа, өөһэднгөө дайшалхыс шадабаринэ улам дээшлүүлхыс, Хятадай арадай найндуратантай хани барисаагаа бэхжүүлхыс, политическэ бэлдэхэлэ дээшлүүлхыс ба корейскэ арадай амгалан ба зохёон байгуулхыс ажалыс хөөрхөөр хамгаалхыс тэдэниин урлаг-армиин байна. Корейскэ Арадай Армиин солдадууд, сержантууд, офицернууд ба генералнуудыс амаршалан Корейн ажалай партиин ЦК-гэй, тэршэлэн арадай верховно суглаанай президиумэй ба КНДР-эй министрүүдэй кабинетэй амаршалгын телеграммуудыс газетэнүүд тэршэлэн тунхаглаһан байна.

Корейскэ Арадай Армиин байгуулагдаһаар 6-дахы жэлэй ойдо зориулагдһан баярай заседани үсэгдээр Пхеньянда болоо.

Корейскэ Арадай Армиин үдэртэ зориулагдһан баярай суглаанууд ба вечернүүд бүхы республика дотор боложо байна.

Болгариде хоёрдохи табан жэлэй гүрэнэй дотоодын урьһаламжа гаргагдаа

СОФИ, февралын 9. (ТАСС). Хоёрдохи табан жэлэй гүрэнэй дотоодын урьһаламжа (1954 оной гаргалга) захилга соносохо тухай тогтоол Болгарийн министрүүдэй совет гаргаба.

400 миллион лев сумматайгаар гаргагдаһан шэнэ урьһаламжа захилга бүхы орон дотор үсэгдээр эхилжэ.

Уругвайн коммунистическэ партиин национальна комитетэй заседани

МОНТЕВИДЕО, февралын 9. (ТАСС). Уругвайн коммунистическэ партиин национальна комитетэй нэмэл заседани Монтевидеоо боло. Заседани дээрэ Бразилийн коммунистическэ партиин программ-най проект ба хубилгагдаһан устав-тай проект тухай Альберто Суарес элидхэл хээ.

Эб найрамдалыс хамгаалха индонезийскэ национальна конгресс

ПЕКИН, февралын 9. (ТАСС). Синьхуа агентство нигэжэ дамжуулна:

Джакартаһаа абтаһан мэдээнүүдэй ёһоор эб найрамдалыс хамгаалха индонезийскэ национальна конгресс хадаа уласхоорондын түгшүр-илыс һуларуулаха хэмжээ-ябуула-нуудыс дэмжэһэн резолюции түгсэхэлэйнгөө заседани дээрэ баталан абатһан байна. Амгалан экономикоо хүгжөөхыс, худалдаа наймаанай уласхоорондын нормальна харилсаануудыс байгууллага тубалхыс, культура ба гэгээрэлыс хүгжөөхыс урлалжа энэ резолюции соого бүхы ороноудта хандаһан байна.

Корея тушаа политическэ конференци түргөөр зарлахыс, ООН-до Хятадай Арадай Республикын хабаадалхыс, вьетнамска арадай бээ тодорхойло эрхыс хүндэлхэ ба ООН-эй Уставай ёһоор малайскэ арада унэхөөр бээ даанхай байдал олгохыс эрижэ ООН-до хандаха гэжэ конгрессэ хабаадагшад шийдхэнэ байна.

Хятадай Арадай Республикын хабаадалгатайгаар табан гүрэнэй конференци зарлаха эрилтэйтэйгээр гададын хэрэгүүдэй министрүүдэй Берлинхэй зүблөөндэ хандаха гэжэ конгресс үнгэрһэн заседанинуудайнгаа нэгэн дээрэ мүн лэ шийдхэнэ байна.

Булгадаа тон шукала удхашанартай резолюцинуудыс конгресс гаргаа, тэдэниин ехэ анхаралтайгаар хаража үзэхэб гэжэ индонезийскэ республикын президент Сукарно конгрессэй делегадуудтай уулзахадаа хэлээ.

Дүрбэн гүрэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министрүүдэй Берлинскэ зүблөөн

БЕРЛИН, февралын 8. (ТАСС-эй тусхай корр.). Дүрбэн гүрэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министрүүдэй хаамал заседаниин мүнөөдөр дүрбэн гүрэнэй хэрэгүүдэй министрүүдэй зүблөөнхөөн доро дурсагдаһан коммунисте тунхагладаба:

1954 ОНОЙ ФЕВРАЛИН 8-ДА БОЛОНХОН ХААМАЛ ЗАСЕДАНИ ТУХАЙ КОММУНИКЕ

Дүрбэн гүрэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министрүүдэй хаамал заседани урдань Союзно Контрольно Соведэй байһан гэр соо мүнөөдэрэй

3 часта болобо. Урда тээнэ хэлсэгдэхэнэй ёһоор, хэлсэгдэхэ зүйлнүүдэйнгэ 1-дхи пунктда хамаатай асуудалнуудыс тэдээр зүбшэн хэлсээ.

Тэрэнһээ гадна, урда тээнэ хэлсэгдэхэнэй ёһоор, зүбшэн хэлсэгдэхэ зүйлнүүдэйнгэ 3-дахы пункттыс зүблөөн дээрэ хаража үзэлгыс эхилхэ гурим тухай асуудалыс тэдээр мүн лэ хэлсэхэн байна. Тус асуудалыс энэ неделин пятничаһаа оройтуулангүй зүбшэжэ эхилхэ гэжэ министрүүд хэлсээ.

Германска асуудалаар Берлинскэ зүблөөн дээрэ В. М. Молотовой оруулһан дуралхалнуудыс немецкэ арад дэмжэнэ

БЕРЛИН, февралын 8. (ТАСС). Дүрбэн гүрэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министрүүдэй Берлиндэ боложо байһан зүблөөнэй хүдэлмэрин хойноһоо Германийн эб найрамдалда дуратай олонийн анхаралтайгаар ажаглажа үргэлжэллөө.

Демократическа хэлбэлэй мэдээсэлнэй ёһоор Германика Демократическа Республикын гороудууд ба хүдөө нутагуудта олон зоний хабаадалгатай митингүүд ба суглаанууд болоно. Тэндхи хүн зон германска асуудалыс эбэй ёһоор шийдхэхыс эринэ, германска проблемэс түргөөр шийдхэгдэ зориулагдһан Советскэ Союзай таатай найн дуралхалнуудыс найшаана.

Шкопаудай «Бунаверже» гэжэ химическэ заводой хүдэлмэришад ба албаагагшад суглаанда хүн олоороо суглаара. Тэрэ суглаан дээрэ СЕПГ-эй ЦК-гэй политбюро-гой гэшүүн Карл Ширдеван үгэ хэлэнэ байна. Тэрэ хадаа дүрбэн

гүрэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министрүүдэй зүблөөнэй ябаса тухай хүдэлмэришадтэ мэдээсээ. Суглаанай түгсэхэл дээрэ резолюции баталан абтаа. Немецкэ арадай интересуудыс хамгаалан зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэнэй түлөө Советскэ Союзай гададын хэрэгүүдэй министр В. М. Молотово хүдэлмэришад баясхалан хүргэхэнөө тэрэ резолюции соогоо мэдүүлһэн байна. Потсдаме-Бабельсбергдхи Карл Марксын нэрэмжэтэ паровозо-бүтээлгын заводой хүдэлмэришад ба албаагагшад суглаан дээрэ абтаһан резолюции соо нигэжэ хэлэгдэнэ: Баруунай гүрэнүүдэй туһаламжатайгаар аденуэровскэ правительствын үнгэргэхэ гэжэ эрмэлзэжэ байһан һунгалта эб найрамдалтай хэрэгтэ туһалхагүй байна. Дэлхэйн шэнэ дайнда немецкэ аралыс татан оруулха байһан империалистическэ хүснүүдэй һунгалтын эсэстэ засаг түрне барихыс бидэнэр хүснэгүйбди.

ООН-эй Азийн ба Дальна Востогой талаар экономическа комиссийн арбадахы сессии нэгдэб

КАНДИ (ЦЕИЛОН), февралын 8. (ТАСС-эй тусхай корр.). ООН-эй Азийн ба Дальна Востогой талаар экономическа комиссийн (ЭКАДВ) арбадахы сессии мүнөөдөр нэгдэб. Сессии хадаа Азийн экономическа байдалыс, дотоодын транспортын комитетэй, промышленность ба худалдаа наймаанай талаар комитетэй, уланай үертэй тэмсэхэ ба уланай ресурснуудыс ашаглаха бюро-

гой, ЭКАДВ-гэй тусхай агентствонуудай элидхэлнүүдыс ба бусад асуудалнуудыс зүбшэн хэлсэхэ байна. ЭКАДВ-гэй гэшүүд—23 ороноудай ба территуринуудай түлөөлэгшэд, тэршэлэн Канадын болон Югославиянын ажаглагшад сессии дээрэ байлсаа.

Советскэ Союзай делегацияс Советскэ Союзһаа Индийд һуудал-гол М. А. Меньшиков толгойло.

Американска уранзохёолшо ядаржа үхэбэ

НЬЮ-ЙОРК, февралын 9. (ТАСС). Американска мэдээжэ уранзохёолшодой нэгэн Максвелл Боденгейм гэгшын наһа бараһан тухай американска хэлбэл мэдээсэ.

Нью-Йоркын «оёрой» район болохо Бауэрндэ түлгидэггүй, жаахан ба муухай комнато соо тэрэ үхэлэн байба. Боденгейм хадаа олон романууд ба шүлэгүүдэй сборнигуудай автор юм. Нандирхай муухай хубсаһатай тэрэнэй бэзын хажууда «би хохорби» гэнэн бэшгэ-тэй бишыхан таблица олоһон байна. Боденгейм хохор байгаагүй юм.

„Европейскэ армие“ байгууллага франциска таряшад эсэргүүсэнэ

ПАРИЖ, февралын 8. (ТАСС). Эб найрамдалыс ба хүдөө ажахыс хамгаалха таряшадый съезднүүд Франциин хэлэ хэлэн департаментнуудта мүнөө үелэ боложо байна. Бониксо ба парижска хэлсэнүүдтэ эсэргүүсэн, германска проблемэс эбэй ёһоор шийдхэхын түлөө, уласхоорондын түгшүрилыс һуларуулахын түлөө Франциин таряшадый тэмсэхээр шууд шийдэнги байһыс элэ съезднүүд харуулна.

Таряшадый нимэ съезднүүд ян-

варин 31-дэ зургаан департаментда болоо. Үсэгдээр нимэ съезднүүд дүрбэн департаментуудта болобо. Изер департаментда болоһон съезддэ хабаадагшад бониксо ба парижска хэлсэнүүдыс буруушахыс ба дүрбэн гүрэнэй Берлиндхи зүблөөнэй хүдэлмэрин ажаллантай байхын тулада хэмжээ абыхыс, Бидодо заабари үгэхыс эрилтэ хэһэн бэшгэ министрүүдэй соведэй түрүүлэгшэдэ эльгэһэн байна.

Гитлеровскэ генералнууд американецуудта айлшалба

БОНН, февралын 6. (ТАСС). ДПА агентство Фюрстенфельдбругтэ нигэжэ дамжуулна: «Хушанай бүргэдүүдэй нэгдэлэй» летчиуд урдань байһан 20 хүн Фюрстенфельдбругтэхи авиобазада ошохо американска түхээрлэгүүдыс хараһан байна. Тэдээрн американска аэродромой комендант полковник Дональд Армстронг гэг-

шээр уригдаһан байгаа. Немецүүдэй дунда урдань гитлеровскэ генерал-фельдмаршал байһан Альберт Кессельринг ба урдань генералнууд байһан Плогер ба Эгрон Дерстлинг гэшэд айлсана.

Полковник Армстронг энэ уулзалга «информационно шэнжэтэй юм» гэжэ тусгаар тэмдэглээ.

Иранда арестнууд болоно

ТЕГЕРАН, февралын 8. (ТАСС). «Техране мосаввар» журналай мэдээсэлнэй ёһоор сенатда болоһон

һунгалтын үелэ асагаархид хадаа «журам элдээ» гэжэ гэмнэн 165 хүниин арестовалһан байна.

Хоккеистнуудэй уласхоорондын нүхэрэй ёһоной уулзалга

Москвадахи «Динамо» гэжэ центральна стадионой зүүн талын трибунын башин дээрэ Германска Демократическа Республикын ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугууд февралын 8-да дэлгэгдэб. Эндэ шайбатай хоккейгээр СССР-тэй ба ГДР-эй суглуулагдамал комангануудай

уласхоорондын нүхэрэй ёһоной уулзалга болоо. Хэдэн олон мянган москвалхид немецкэ хоккеистнуудыс халуунаар утгаба.

Советскэ спортсменүүд булдуугаар наадажа, 14:1 гэнэн тоотойгоор шүүһэн байна.

(ТАСС).

РЕСПУБЛИКА ДОТ ОРНАИ

Ехэ олоо хубаан

Закаменай аймагай Угатаа-лахайн Сомоной «Улаан Дам» колхоз 1953 ондо гүрэндэ һүтхэ түсбөөс саг соонь дүүргашаар колхознигуудай ажалланта 30 гаран центнер тоһо ба малай бусад продуктуудыс хурааһан байна. Эндэ колхознигуудай бүлэнэр центнер хахад хүрээр ажалла үлэртөө абана. Жашдэ, адуушад Д. Базаров, Г. Д. ков, Ц. Ж. Чернинов гэгшэд нэр түс бүридөө 8—9 пууд то малажалай бусад продуктууд абаа. Мүн партиин ЦК-гэй гябрыска Пленумэй уриагаар ажал дээрэ хүдэлмэришөөр эдлэн коммунист Л. Жигитов булэ центнер шахуу тоһо байһа.

Г. Шагду

Сортовой гурил гаргадаг болобо

Холхолойн мельпишеском (Мухаршээр) элдэб түхээрлэдхыс тохожо, 58 процентнэ сортовой гурил гаргадаг болобо. Эндхи мээ час соо 300—400 килоһон шанартай гурил гаргана. Тэндэ гречухын хальһа ардкрупна гаргах машина хүдэлмэришэ.

Комбинат энэ жэлдэ овошһалха цех бариха, унда хархивас, морс гэхэ мэтые гаргада лохо байна.

Ц. Намдан

Нонирхолтой лекци

Баргажнай машинно-тракторниин зоотехник нүхэр Дар Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой шадта тугал ба хурьга тулгашнэ арга тухай лекци уншаба. Шагнагшад лекцие ехэ нонирхон, олон асуудалнуудыс нун тодорхой харюу абатһан байна.

Ехэ шүүбэринүүд

Улан-Удын № 301 Центры нөөсэлгын касса СССР-эй ар ажахыс нэргээн бодохооо ба жөөхэ Гүрэнэй гурбадахы уламжын арбан нэгдэхыс тире-таблицаар шүүбэри ажаллалдажэ байна.

Түрүүшын 3 үдэрэй туршад эсэлгын касса 250 мянга гаран хэргэй шүүбэри ажаллалдаа бэ. Тэрэ тоодо 5 ба 10 мянга хэргэй нэгэ-нэгэ шүүбэри буу-байһа.

Н. Петров

Январь нарада 1948 оной туршэ 2 процентнэ урьһаламжын 124 тиражай таблицаар 900 мянга хуу түхэригэй шүүбэри городой до түлхэн байха юм.

Ород хоккейгээр городо түрүү һуури эзэлхын түлөө мурьсөөн

«Байкал» обществын стадион дээрэ ород хоккейгээр городо түрүү һуури эзэлхын түлөө «Байкал» «Спартак» обществонуудай хоккеистэй ээлжэтэ уулзалга болло. «Спартак» хоккеистээр наада эхилэмсээр стадионой эздэй мээ руу довтолго хэжэ, тоо нийтин тэднээр саашадаа «Байкал» хоккеистнээр нааданай ташангадхалда, довтолгоо шанхажа шадангүй, хэдэн буудалаа уудаагшар ворота руугаа хюулаа. Мурьсөөндэ «Байкал» хоккеистээр 3:1 гэнэн тоотой «Спартак» обществын командалаһан байна.

Е. Никомин

ХРОНИКО

СССР-эй Верховно Соведэй элидмн нүхэр Кузьмин Аня Николаевиче СССР-эй Хараталлургин Министрээр томило.

СССР-эй Верховно Соведэй элидмн нүхэр Ломако Петр Фелиевиче СССР-эй Үнгэтэ металлургин Министрээр томилобо.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ

«ПРОГРЕСС» КИНОТЕАТРА

«ПРОГРЕСС» кинотеатра — «ни на стадионе» (12 ч.), «Судья» (14, 16, 18, 20 ба 22 ч.), киножурнал «Новости дня» № 3, «ЭРДМ» кинотеатра — «Честная» (10 ч. 30 м., 12 ч. 10 м., 18 ба 20 ч.), «Таминский» (22 ч.), киножурнал «Там где степь».

«ХРОНИКА» кинотеатра — «двух господ» (10, 12, 14, 16 ба 18 ч.), «Рассказ о зеленых нелюбих» (18 ч.), «Приключение Робин-Гуд» (22 ч. 30 м.).